

Наталія Мороз, *пошукач кафедри менеджменту освіти
Південноукраїнського регіонального інституту
післядипломної освіти педагогічних кадрів
м. Херсон*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИХОВАННІ В УЧНІВ СЕРЕДНІХ ШКІЛ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЗДОРОВОГО ТА БЕЗПЕЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

У статті на основі аналізу досвіду роботи середніх навчальних закладів Великої Британії окреслено сучасні тенденції у вихованні в учнів здорового та безпечного способу життя, зокрема показано, що вагоме місце у цій роботі посідають статеве виховання та Інтернет-безпека.

Актуальність проблеми. Однією із найбільш суттєвих проблем сьогодення є виховання у підростаючого покоління здорового та безпечного способу життя. Розв'язати означену проблему намагаються в усіх країнах світу, адже від цього залежить майбутнє кожної держави. Значну роль у вихованні у молоді здорового та безпечного способу життя традиційно відіграють заклади освіти, зокрема середні школи Великої Британії, які нагромадили досить вагомий досвід проведення даної роботи.

Аналіз останніх публікацій. Проблема виховання підростаючого покоління у Великій Британії знайшла відображення у значній кількості робіт. На це тою чи іншою мірою вказують дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців (Г.Л. Алексєєвич, В.С. Аранський, Н.І. Балацька, А.А. Барбарига, К.М. Болдирєва, Б.Л. Вульфсон, В.П. Лапчинська, О.І. Локшина, Г.В. Марченко, П.Г. Мижусь, Я.В. Полякова, Л.П. Пуховська, О.Б. Рибак, К.І. Салімова, А.А. Сбруєва, Р.Л. Сойчук, М.І. Тадеєва та ін.), присвячені аналізу різних аспектів виховної діяльності навчальних закладів даної країни.

Метою статті є висвітлення сучасних тенденцій у вихованні в учнів середніх шкіл Великої Британії здорового та безпечного способу життя.

Виклад основного матеріалу. У кожній країні в основу роботи закладів освіти покладають певні положення (цілі), які охоплюють всі аспекти планування, викладання, навчання, виховання тощо і є обов'язковими для всіх навчально-виховних закладів. Вони, як правило, знаходять відображення у відповідних державних документах.

У Великій Британії одним із таких документів є National Curriculum (Національний навчально-виховний план). Відповідно до нього в ході навчання всі молоді люди повинні ставати:

- успішними учнями, які полюбують учитися, прогресувати та досягати певних успіхів;
- впевненими індивідуумами, які зможуть вести здоровий та безпечний спосіб життя, виконуючи необхідні життєві функції;
- відповідальними громадянами, які зможуть зробити позитивний внесок у розвиток суспільства [5].

Інший документ – The Education Act (2002) (Закон про освіту) – вимагає, щоб усі школи мали збалансований та обґрунтований навчально-виховний план, який:

- забезпечує духовний, моральний, культурний, розумовий та фізичний розвиток учнів у школі та суспільстві;
- сприяє підготовці учнів до дорослого життя, привчає їх до відповідальності за свої дії та до виконання певних обов'язків [5].

Національним навчально-виховним планом для середніх навчальних закладів Великої Британії передбачена програма "Personal, Social and Health Education" (PSHE) ("Особистісна, соціальна та здорова освіта/виховання"). Її мета – допомогти дітям та молодим людям нести відповідальність за своє здоров'я та благополуччя, навчити їх доглядати за собою, вести здоровий спосіб життя, а також відповісти підростаючому поколінню на делікатні питання (наприклад, фізичні зміни тіла у підлітків, венеричні захворювання, вагітність, наркоманія та ін.) [7].

Основними напрямками даної програми є:

- особистісний та соціальний розвиток, громадянство (духовне, моральне та культурне виховання, розумове та фізичне виховання у школі та соціумі);
- виховання здорового способу життя (наркотики, алкоголь, тютюнопаління);
- статеve виховання (особиста гігієна, розвиток, безпека та відповідальність за себе і партнера);

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИХОВАННІ В УЧНІВ СЕРЕДНІХ ШКІЛ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЗДОРОВОГО ТА БЕЗПЕЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

- безпечне виховання (пожежна безпека, безпека на дорогах, безпечне використання інноваційних інформаційних технологій (комп'ютер, мобільний телефон та Інтернет) [2; 8].

Незважаючи на те, що у Великій Британії, як і в багатьох інших зарубіжних країнах, традиційна сфера виховання – виховання у процесі навчання, а тому навчальні програми передбачають розв'язання завдань морального, розумового, фізичного, трудового виховання учнів [1, 341], програма PSHE спочатку була розрахована на класних керівників (form tutors), які мали ознайомлювати дітей із зазначеними темами на годинах спілкування. Останні проводяться раз на тиждень, а в деяких школах раз на два тижні. Але після проведення відповідних соціальних досліджень стало зрозуміло, що кількох годин та лише тьюторського спілкування з учнями за даною темою недостатньо. Деякі школи спробували робити раз на тиждень день PSHE, але і це не дало бажаних результатів. З огляду на зазначене, на початку XXI століття створено окремий предмет PSHE, який став обов'язковим для шкільної програми [8, 12 – 13]. До того ж від PSHE виділилися окремими курсами Sex Education (Статеве виховання) та Citizenship (Громадянство).

Це було закономірним, адже, як зазначає О.Н. Джуринський, в навчальних програмах світу відповідно до вимог часу постійно з'являються нові дисципліни, в основу яких покладено антиалкогольну, антинаркотичну тематику, матеріал, пов'язаний із підготовкою молоді до статевого життя тощо, або дану інформацію включають до змісту традиційних шкільних предметів [1, 342].

З 2007 року програму PSHE вдосконалено та змінено. Її поділили на 2 підрозділи, а саме:

1. Personal wellbeing (Особистісне благополуччя), вивчення якого допомагає молодим людям зрозуміти зміни, що відбуваються у них, відчути позитивне ставлення до себе і насолоджуватись здоровим, безпечним, відповідальним та наповненим життям. У ході активної навчально-виховної діяльності учні навчаються розпізнавати небезпеку та керувати нею, відчувають підвищену відповідальність за самих себе, за свій вибір та поведінку, роблять корисні для своєї сім'ї, школи та суспільства справи. Також дітям допомагають вивчити всю складність навколишнього світу та його вплив, роз'яснюють їхню особисту значимість у ньому та відносини між людьми. Учні ідентифікують та формують почуття, формують та підтримують ефективний зв'язок з великою кількістю різних людей, обговорюють суспільні та моральні дилеми,

навчаються позитивно керувати новими та важкими ситуаціями в різних їх формах.

2. Economic wellbeing and financial capability (Економічний добробут та фінансова спроможність). Вивчення цього підрозділу програми озброює школярів знаннями, здібностями та атрибутами для максимального використання своїх можливостей у навчанні та роботі. Отримуючи нові знання, шкільний та позашкільний досвід, молоді люди починають розуміти природу світу праці, різноманіття та порядок ведення справ (бізнесу), їхній внесок у національне процвітання. Учні розвивають свої здібності, коли вони, як освічені споживачі, задають питання, а також тоді, коли, як не менш освічені постачальники послуг, відповідають на запитання, навчаються ефективно керувати своїми грошима та фінансами. Це поліпшує мотивацію та допомагає учням побачити необхідність того, що вони вивчають у школі, для свого майбутнього життя. Учні розширюють свої горизонти для дії, змінюючи стереотипи, дискримінацію та інші культурно-соціальні бар'єри життя. Це допомагає дітям мати високі цілі. Молоді люди будують позитивні та реалістичні погляди на свої потреби та можливості і таким чином, вони можуть ефективно вивчати, планувати, приймати рішення та робити висновки. Учні ознайомлюють із можливими змінами кар'єрних можливостей, формують здатність приймати усвідомлені рішення щодо того, яку навчальну програму вивчати в ході подальшого навчання. Діти навчаються бути заповзятливими. У них розвивається здатність оперувати невизначеністю, відповідати позитивно на зміни, генерувати та втілювати в життя нові ідеї та шляхи їх виконання. Учні дізнаються, що робити і як діяти для розумної оцінки ризику або винагороди, реалізують принцип “можу – роблю” (“can – do”), щоб йти вперед до поставлених цілей [6].

Як бачимо, програма PSHE спрямована на пізнання та вдосконалення учнями власної особистості, світу праці, кар'єрних можливостей тощо, а головне – на виховання у них здорового та безпечного способу життя.

На це також спрямовані окремі підрозділи програми. На нашу думку, найбільш цікавими та інформативними є курси статевого і безпечного виховання, які, до речі, переплітаються між собою.

Статеве виховання у середніх навчальних закладах Великої Британії останнім часом посідає досить вагомe місце. Воно є частиною всебічного розвитку учнів, формування у них позитивної самоповаги і спрямоване на:

- формування в учнів здатності створювати та

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИХОВАННІ В УЧНІВ СЕРЕДНІХ ШКІЛ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ЗДОРОВОГО ТА БЕЗПЕЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

підтримувати міжстатеві відносини як основу життя;

- висвітлення питань статевої зрілості, розмноження, хворіб, які передаються статевим шляхом, планування сім'ї та роду;

- вивчення різноманітних фактів, релігійних та моральних принципів, завдяки яким діти та молоді люди зможуть зробити власні висновки та дотримуватись їх [2].

Безпечне статеве виховання є новим перехресним напрямом виховання, який включає духовну, моральну, психологічну, емоційну та фізичну обізнаність. Він поєднує у собі багато шкільного матеріалу з різних предметів [2].

Варто нагадати, що статеве виховання є частиною шкільної програми Великої Британії, починаючи з 1973 року, але більш широкого розповсюдження воно набуло з вересня 1999 року, після оприлюднення статистичних даних щодо підліткової вагітності. Так, за даними 1998 року на тисячу жінок віком від 15 до 19 років в Англії та Уельсі (у порівнянні з іншими регіонами Західної Європи) було найбільше випадків вагітності, з яких 40% закінчувалися абортами. У 1999 році ці показники збільшилися на 4%. Як уже зазначалося, відтоді статевому вихованню почали приділяти значно більше уваги – школи виділяли від 30 до 40 годин на статеве виховання старшокласників. Окрім того, з січня 2000 року влада розпочала на телебаченні та в радіоефірі інформаційну кампанію з питань контрацепції, а також розповсюдження листівок відповідного змісту серед учнів старших класів [10].

В Англії та Уельсі статеве виховання включене до шкільної програми, але батьки мають право відмовитись від відвідування дітьми даного курсу або окремих його тем. Шкільна програма фокусується на репродуктивній системі, процесі запліднення, фізичних та емоційних змінах юнацького періоду, а також містить вибірку інформацію про контрацепцію і безпечний секс. Необхідність введення даної програми була викликана тим, що Великобританія, окрім зазначеного вище, має один з найвищих показників підліткової вагітності у Західній Європі. Водночас, у 2000 році Університетом Брайтона на основі аналізу статистичних даних виявлено, що більшість 14 – 15-річних учнів розчаровані змістом статевого виховання і уроків даного курсу, відчувають нестачу конфіденційності, що заважає підліткам задавати питання вчителям (вихователям) стосовно контрацепції [9; 10].

У Шотландії основною програмою статевого виховання є Healthy Respect (здорова повага), яка сфокусована не лише на біологічних аспектах

репродукції, а й на відносинах та почуттях представників різних статей. Інформацію про контрацепцію та хвороби, які передаються статевим шляхом, включено до програми як шлях заохочення підростаючого покоління до сексуального здоров'я. Для католицьких шкіл, які відмовилися від упровадження даної програми, розроблена окрема програма статевого виховання. Заснована Шотландським керівництвом програма Call to Love (потяг до любові) спрямована на заохочення молоді дотримуватись цнотливості до заміжжя, але не торкається таких питань, як контрацепція [9].

Щодо безпечного виховання, то воно, як і статеве виховання, переплітається з багатьма шкільними предметами. Найбільш цікавим та сучасним напрямом тут є Інтернет-безпека. Його реалізація є дуже важливою, адже переважна більшість учнів середніх навчальних закладів Великої Британії користуються Інтернетом.

Так, за даними асоціації The UK Children Go Online (UKCGO), яка провела дослідження щодо використання Інтернету молодими людьми віком від 9 до 19 років у 2003 – 2005 роках, рівень використання цієї інформаційної технології вдома виріс на 75%, в школі – на 92%, а 64% дітей та молодих людей мають доступ до Інтернету поза школою та домом (у друзів, Інтернет-кафе, бібліотеці та ін.). 71% дітей має доступ до Інтернету через комп'ютер, 38% – через мобільний телефон, 17% – через цифрове телебачення, 8% – через ігрові приставки. Більшість дітей використовують Інтернет щоденно (41%) або щотижнево (43%). 90% учнів застосовують його для виконання домашніх завдань та пошуку інформації. Майже половина дітей (46%) розміщують свою особисту інформацію в Інтернеті. Водночас лише 30% дітей отримували уроки (курси або консультації) щодо використання Інтернету [3].

З огляду на вищезазначене, у Великій Британії вважають, що на сучасному етапі впровадження Інтернет-безпеки є дуже актуальним. Це завдання покладають на плечі завучів шкіл, котрі повинні вирішити, як прищепити вихованцям Інтернет-безпеку (через відповідний навчальний предмет, через бесіди учнів з класними керівниками або представниками організацій, що займаються даною проблемою, та ін.).

Школи також самостійно вирішують, якими шляхами ознайомлювати дітей з пожежною безпекою. Зазвичай це завдання розв'язують класні керівники (form tutor). Їм також намагаються всіляко допомогти різноманітні установи і організації. Наприклад, у Лондоні

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
03035, м. Київ, вулиця Урицького, 45, тел.: (8-044) 494-06-73, факс: (8-044) 494-06-72,
E-mail: office@iipl.ukrpatent.org, URL: www.iipl.ukrpatent.org

Д р у г а в и щ а о с в і т а

ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
оголошує набір слухачів на 2008/2009 н/р за спеціальностями:
7(8).000002 "Інтелектуальна власність",
8.000012 "Консолідована інформація" та
8.000014 "Управління інноваційною діяльністю"

1. Інститут працює на ринку освітніх послуг з 1996 року.
2. Інститут функціонує у складі Навчально-науково-виробничого комплексу "Академія інтелектуальної власності" та Навчально-науково-виробничого комплексу "Академія інтелектуального бізнесу", створених Міністерством освіти і науки України.
3. Форма, термін та вартість навчання:

Форма підготовки	Спеціаліст		Магістр		Режим навчання
	Термін	Вартість	Термін	Вартість	
Спеціальність: 7(8).000002 “Інтелектуальна власність” Кваліфікація (2419.2) “Професіонал з інтелектуальної власності”, (спеціаліст) Кваліфікація (1238) “Керівник установи (структурного підрозділу) з інтелектуальної власності” (магістр)					
Денна	Один рік (два семестри)	6000 грн. за семестр	один рік (два семестри)	6500 грн. за семестр	28 навчальних тижнів в режимі три дні на тиждень по вісім годин на день
Очно-заочна	Два роки (6 семістрів)	2000 грн. за семістр	два роки (6 семістрів)	2170 грн. за семістр	16 навчальних тижнів в режимі по шість днів на тиждень по вісім годин на день
Заочна	Два роки (чотири семістри)	2750 грн. за семістр	-	-	12 навчальних тижнів в режимі п’ять днів на тиждень по вісім годин на день
Спеціальність: 8.000012 “Консолідована інформація” Кваліфікація (2433.2) “Аналітик консолідованої інформації” (магістр)					
Денна	-	-	Один рік (два семестри)	6000 грн. за семестр	28 навчальних тижнів в режимі по три дні на тиждень по вісім годин на день
Заочна	-	-	Два роки 4 семістри	2750 грн. за семістр	Чотири семістри: 12 навчальних тижнів по п’ять днів на тиждень, вісім годин на день
Спеціальність: 8.000014 “Управління інноваційною діяльністю” Кваліфікація “Магістр з управління інноваційною діяльністю” (магістр)					
Денна	-	-	1,5 року Три семестри	5500 грн. за семестр	42 навчальних тижнів по три дні на тиждень, вісім годин на день
Заочна	-	-	Два роки П’ять семістрів	2600 грн. за семістр	15 навчальних тижнів в режимі п’ять днів на тиждень по вісім годин на день

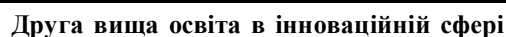
4. До навчального процесу залучені провідні фахівці-практики державних систем правової охорони інтелектуальної власності, науково-технічної інформації та інноваційної діяльності, ВР України, Кабінету Міністрів України, НАН України, патентні повірені. Серед викладачів інституту 10-докторів наук, 12-кандидатів наук, 7-професорів, 14-доцентів.

5. **Умови прийому:** - наявність диплому бакалавра, спеціаліста або магістра за будь-якою спеціальністю, копія паспорту, ідентифікаційного коду, три фотокартки. Зарахування до інституту проводиться за результатами співбесіди. Державний диплом.

Адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45, кімн. 817, 824 (8 поверх)

Тел./факс. 494-06-72, 494-06-76, внутр. тел. 76-72, 76-76.

E-mail: office@iipl.ukrpatent.org, URL: www.iipl.ukrpatent.org

- створювати нові знання.

Спеціальність 8.000014 “Управління інноваційною діяльністю”

інститут готує магістрів, які маючи право обіймати первинні посади в апараті управління підприємств, установ та організацій, в консультативних центрах, консалтингових організаціях та інноваційних структурах центральних державних і регіональних органів управління, інноваційних фондах та інноваційних фінансово-кредитних установах, науково-виробничо-технічних комплексах, фінансово-промислових групах та технопарках, є **компетентними у наступних питаннях професійної діяльності**, які полягають у:

- визначенні перспективних цілей і завдань інноваційного розвитку галузі, підприємства, установи та організації і їх підрозділів;
- здатності виявляти нові можливості для розробки та впровадження у виробництво нових видів продукції (послуг) і нових видів економічної діяльності (бізнесу) та забезпечувати їх реалізацію в умовах невизначеності;
- проектуванні та реалізації нових бізнес-моделей підприємницької діяльності, адекватних технологічним та продуктовим інноваціям підприємства, забезпечувати комерціалізацію та права власників інтелектуальних розробок;
- розробці та впровадженні механізмів просування продукції на ринок збуту;
- прийнятті стратегічних і тактичних інноваційних рішень, забезпечуючи наскрізне управління інноваційними процесами, з метою мінімізації загальних витрат, або підвищення якості інноваційної продукції (послуг) та отримання максимального прибутку;
- оцінці результативності інноваційних проектів, використовуючи нові методики розрахунку і обґрунтовуючи соціально-економічні показники;
- умінні створювати і ефективно використовувати нові знання в інноваційній діяльності.

Спеціальність 7(8).000002 “Інтелектуальна власність”

вкрай потрібна тим, хто хоче йти в ногу з часом, хто не знайшов місце на ринку праці, хто розчарувався у своїй попередній спеціальності.

Попит на спеціалістів з інтелектуальної власності швидко зростає принаймні з трьох причин, що обумовлюють підвищення конкуренції на ринках товарів і послуг. Це:

- розбудова в Україні ринкової економіки;
- проголошення державою інноваційного шляху розвитку економіки;
- вступ України до Світової організації торгівлі.

Використання об'єктів інтелектуальної власності для забезпечення конкурентного положення на ринку не має альтернативи і неможливе без фахівців, зданих ефективно створювати, використовувати й захищати права на об'єкти інтелектуальної власності. Тому уряд України прийняв низку нормативних актів щодо сприяння створенню системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації фахівців у сфері інтелектуальної власності, а також організації робочих місць для таких фахівців.

Так, на виконання Закону України “Про державне регулювання діяльності в сфері трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності” в центральних органах виконавчої влади, національній, галузевих академіях наук, а також у підлеглих їм організаціях створюються структурні підрозділи з інтелектуальної власності. Такі підрозділи створюються також у вищих навчальних закладах та на промислових підприємствах.

Випускники інституту користуються попитом на ринку праці.

Обирай своє майбутнє!

Адреса: МСП-03680, Київ-35, вул. Урицького, 45,
Тел./факс. 494-06-72, 494-06-76.
E-mail: office@iipl.ukrpatent.org,
URL: www.iipl.ukrpatent.org

V V V V V V V V V V V V V V V V V V
 ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° ° ± ° °

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ “МОЛОДЬ І РИНОК”

1.Приймаються одноосібні статті (співавтори). Текст обсягом 6 – 10 друкованих сторінок із двома-трьома ілюстраціями (рисунками, фотографіями). У статтях повинно бути чітко і стисло, без зайвих математичних формул, викладено те нове та оригінальне, що досягнуто авторами в їх практичній діяльності. Потрібно уникати повторів, зайвих подробиць та загальновідомих положень, на які можна посилатися, вказуючи відповідний номер у списку літератури, що додається.

2.Рукопис статті надсилається у одному примірнику (обов'язково перший), надрукованих через півтора інтервали на одній сторінці стандартного паперу, з пронумерованими сторінками.

ДО РУКОПISУ ДОДАЮТЬСЯ:

- анотація статті на окремій сторінці у одному примірнику українською мовою (у випадку подання статті російською, польською чи іншими мовами, додається анотація на мові оригіналу статті та українською мовою);
- рисунки, фотографії з підписаними підписами;
- список літератури, оформлений у відповідності з діючим ДСТ-ом (за абеткою; у тексті в дужках позначається позиція та сторінка [3, 47]);
- відомості про автора (авторська картка: прізвище, ім'я та по-батькові, посада, місце праці, вчений ступінь, наукове звання, адреса (службова, домашня), телефони).

3. До статей додається рекомендація кафедри (відділу) установи, де автор працює, і рецензія доктора чи кандидата наук; для статей докторів та кандидатів наук рецензій не потрібно.

4. Таблиці повинні мати назви та порядковий номер. Одночасне використання таблиць та графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.

5. Статті підписуються всіма авторами із зазначенням домашньої адреси, номерів домашнього та службового телефонів автора, який буде листуватися з редакцією з приводу цієї статті.

Редколегія відхиляє статті з порушенням цих вимог:

Відповідно до вимог ВАК України (Постанова №7-06. 1 від 15 січня 2003 р.) необхідно дотримуватися таких елементів написання статей: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формування цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Сфера розповсюдження та категорія читачів:

- загальнодержавна, зарубіжна;
- викладачі університетів, ВНЗ всіх рівнів акредитації, студенти, аспіранти, науковці, спеціалісти, які підвищують свої професійні компетенції в галузі освіти та педагогічних наук.

Програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість:

Ознайомлення із питаннями наукових досліджень педагогіки, ринкової економіки, інфраструктури ринку, історії, філософії, психології, формування професійних компетенцій у студентів ВНЗ, організації навчального процесу, використання інформаційних технологій у навчанні, виховання учнівської молоді та студентства у високих християнських цінностях і моральних та культурних засадах, української та романо-германської філології, тощо.

Головний редактор Мирон Вачевський
Комп'ютерний набір та верстка Іван Василюк
Технічний редактор Михайло Примаченко
Коректор Олена Невмержицька
Художнє оформлення Христина Стасик